

# SPIS TREŚCI

|               |    |
|---------------|----|
| Wykaz skrótów | 11 |
|---------------|----|

|              |    |
|--------------|----|
| Wprowadzenie | 17 |
|--------------|----|

|                                                                                                                                   |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| CZEŚĆ PIERWSZA<br>UWAGI OGÓLNE NA TEMAT TRANSGRANICZNEJ<br>MOBILNOŚCI SPÓŁEK KAPITAŁOWYCH Z PERSPEKTYWY<br>NAUKI PRAWA I EKONOMII | 21 |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|

|                                                                                        |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Rozdział I                                                                             |    |
| Wprowadzenie do problematyki mobilności spółek kapitałowych<br>– zagadnienia pojęciowe | 22 |
| 1. Pojęcie mobilności – uwagi ogólne                                                   | 22 |
| 2. Próba sformułowania definicji transgranicznej mobilności spółek                     | 27 |
| 2.1. Ogólna definicja mobilności spółek                                                | 27 |
| 2.2. Transgraniczna mobilność spółek kapitałowych                                      | 30 |
| 2.3. Przejawy transgranicznej mobilności spółek                                        | 31 |
| 2.4. Inne pojęcia związane z transgraniczną mobilnością spółek                         | 33 |

|                                                                            |    |
|----------------------------------------------------------------------------|----|
| Rozdział II                                                                |    |
| Istota spółki kapitałowej w perspektywie jej transgranicznej<br>mobilności | 35 |
| 1. Uwagi wprowadzające                                                     | 35 |
| 2. Instytucja spółki w ujęciu prawnym                                      | 36 |
| 3. Spółka jako splot kontraktów ( <i>nexus of contracts</i> )              | 38 |
| 4. Spółka jako stan równowagi pomiędzy podmiotami zaangażowanymi           | 42 |
| 5. Rodzaje strategii wykorzystywanych w prawie spółek                      | 44 |

## Rozdział III

### **Rys historyczny** 47

1. Uwagi wprowadzające 47
2. Starożytność 47
3. Rozwój spółek w okresie nowożytnym 49
4. Prawo spółek w USA w XIX i początkach XX wieku 54
5. Współczesna Europa 56

## Rozdział IV

### **Ekonomiczne i empiryczne spojrzenie na mobilność spółek kapitałowych** 59

1. Wprowadzenie 59
2. Konflikt interesów związanych z mobilnością spółek ze szczególnym uwzględnieniem polskiego modelu ładu korporacyjnego 59
  - 2.1. Zagrożenia związane z transgraniczną mobilnością spółek 59
  - 2.2. Konflikty agencyjne na gruncie mobilności spółek 62
  - 2.3. Metoda badania efektywności rozwiązań prawnych 65
3. Zjawisko konkurencji regulacyjnej prawa spółek w Europie 66
  - 3.1. Teoria konkurencji regulacyjnej w prawie spółek 66
  - 3.2. Założenia teorii konkurencji regulacyjnej prawa spółek na obszarze UE 72
  - 3.3. Wnioski własne na temat konkurencji regulacyjnej w Europie 75
4. Badania empiryczne nad mobilnością spółek w Europie 78
  - 4.1. Funkcjonowanie pseudozagranicznych spółek 78
  - 4.2. Transgraniczne procesy reorganizacyjne w EOG i Polsce 87
  - 4.3. Popularność spółki europejskiej (SE) 95

## CZĘŚĆ DRUGA

### **PODSTAWY NORMATYWNE MOBILNOŚCI SPÓŁEK W UE** 97

## Rozdział V

### **Podstawy mobilności spółek kapitałowych w prawie UE** 98

1. Uwagi wprowadzające 98
2. Swoboda przedsiębiorczości osób prawnych w prawie pierwotnym UE 100
  - 2.1. Swoboda przedsiębiorczości jako element budowy jednolitego rynku 100
  - 2.2. Zakres podmiotowy swobody przedsiębiorczości z perspektywy spółek 101
  - 2.3. Zakres przedmiotowy swobody przedsiębiorczości spółek 107
  - 2.4. Uprawnienia wynikające ze swobody przedsiębiorczości 108

|                                                                                                                  |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 2.5. Wyłączenia i ograniczenia swobody przedsiębiorczości                                                        | 109 |
| 3. Mobilność spółek kapitałowych na gruncie orzecznictwa TS                                                      | 113 |
| 3.1. Wprowadzenie                                                                                                | 113 |
| 3.2. Zakres kompetencji państw członkowskich do określenia warunków utworzenia i funkcjonowania spółek krajowych | 114 |
| 3.3. Możliwość spółki przeprowadzenia transgranicznych restrukturyzacji                                          | 124 |
| 3.4. Uprawnienie spółki do osiedlenia się w kraju innym niż kraj inkorporacji                                    | 142 |
| 3.5. Podsumowanie orzeczeń TS w sprawach mobilności spółek                                                       | 161 |
| 4. Mobilność spółek w prawie wtórnym UE                                                                          | 164 |
| 4.1. Uwagi wprowadzające                                                                                         | 164 |
| 4.2. Paneuropejskie formy prawne – spółka europejska ( <i>Societas Europaea</i> )                                | 166 |
| 4.3. Jurysdykcja i prawo właściwe w sprawach upadłościowych spółek                                               | 175 |
| 4.4. Wpływ harmonizacji norm kolizyjnych w UE na mobilność spółek                                                | 186 |
| 4.5. Regulacje harmonizujące transgraniczną mobilność spółek w UE                                                | 192 |
| 4.6. Nowelizacja dyrektywy 2017/1132 w zakresie transgranicznego przekształcenia, łączenia i podziału spółek     | 215 |
| 4.7. Połączenie rejestrów handlowych                                                                             | 240 |
| 4.8. Harmonizacja przepisów podatkowych związanych z transgranicznymi restrukturyzacjami                         | 244 |
| 4.9. Niektóre pozostałe regulacje                                                                                | 247 |
| 4.10. Projekty i plany w zakresie mobilności spółek                                                              | 249 |
| 4.11. Podsumowanie ram prawnych mobilności spółek kapitałowych w UE                                              | 253 |

## CZĘŚĆ TRZECIA

### MOBILNOŚCI SPÓŁEK W PRAWIE POLSKIM

257

#### Rozdział VI

#### Pojęcie siedziby spółki na gruncie polskiego prawa spółek oraz prawa prywatnego międzynarodowego wraz z uwagami prawnoporównawczymi

258

|                                                                        |     |
|------------------------------------------------------------------------|-----|
| 1. Uwagi wprowadzające                                                 | 258 |
| 2. Znaczenie siedziby spółki w prawie spółek                           | 259 |
| 2.1. Siedziba a inne pojęcia związane z określeniem lokalizacji spółki | 259 |
| 2.2. Ograniczenia ustawowe w określeniu siedziby spółki                | 261 |
| 3. Znaczenie siedziby spółki w prawie prywatnym międzynarodowym        | 265 |

|                                                                                                                 |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 3.1. Uwagi wprowadzające                                                                                        | 265 |
| 3.2. Siedziba jako łącznik statutu personalnego spółki kapitałowej                                              | 267 |
| 3.3. Zasięg statutu personalnego spółki (problem kwalifikacji)                                                  | 281 |
| 3.4. Szczególna kwestia prawa właściwego dla transgranicznych<br>restrukturyzacji spółek                        | 283 |
| 3.5. Uwagi końcowe                                                                                              | 284 |
| <br>Rozdział VII                                                                                                |     |
| <b>Transgraniczne operacje reorganizacyjne w polskim prawie</b>                                                 | 286 |
| 1. Transgraniczne łączenie spółek w prawie polskim                                                              | 286 |
| 1.1. Lokalizacja przepisów o transgranicznych połączeniach w k.s.h.                                             | 286 |
| 1.2. Ogólne założenia transgranicznych połączeń spółek w prawie polskim                                         | 287 |
| 1.3. Faza informacyjna łączenia transgranicznego                                                                | 288 |
| 1.4. Faza decyzyjna transgranicznego połączenia i instrumenty<br>ochrony interesów wierzycieli oraz pracowników | 298 |
| 1.5. Faza kontrolna transgranicznego połączenia spółek                                                          | 324 |
| 1.6. Transgraniczne połączenie spółek o charakterze uproszczonym                                                | 328 |
| 1.7. Uwagi końcowe                                                                                              | 330 |
| 2. Przeniesienie siedziby statutowej i zarządu spółki europejskiej                                              | 332 |
| 2.1. Wprowadzenie                                                                                               | 332 |
| 2.2. Przepisy uzupełniające unijne ramy prawne przeniesienia siedziby<br>statutowej polskiej SE                 | 333 |
| 2.3. Prawo wyjścia akcjonariuszy emigrującej polskiej SE                                                        | 333 |
| 2.4. Ochrona wierzycieli emigrującej SE                                                                         | 335 |
| 2.5. Faza kontrolna przeniesienia siedziby statutowej SE                                                        | 337 |
| 2.6. Skutki przeniesienia siedziby rzeczywistej polskiej SE za granicę                                          | 338 |
| 2.7. Uwagi końcowe                                                                                              | 339 |
| 3. Transgraniczne przekształcenie spółki w prawie polskim                                                       | 340 |
| 3.1. Uwagi wprowadzające                                                                                        | 340 |
| 3.2. Podstawy prawne transgranicznego przekształcenia spółki w Polsce                                           | 343 |
| 3.3. Istota przekształcenia spółki na gruncie prawa polskiego                                                   | 346 |
| 3.4. Faza informacyjna transgranicznego przekształcenia polskiej spółki                                         | 352 |
| 3.5. Faza decyzyjna i ochrona wspólników w transgranicznym<br>przekształceniu polskiej spółki                   | 356 |
| 3.6. Ochrona wierzycieli i pracowników spółki przekształcanej                                                   | 360 |
| 3.7. Ochrona interesów fiskalnych państwa                                                                       | 362 |
| 3.8. Faza kontrolna i dzień transgranicznego przekształcenia polskiej spółki                                    | 364 |
| 3.9. Imigracyjne transgraniczne przekształcenie spółki                                                          | 366 |

|                                                                                |         |
|--------------------------------------------------------------------------------|---------|
| 4. Wpływ dyrektywy nowelizującej dyrektywę 2017/1132 na polskie prawo spółek   | 368     |
| 5. Inne przykłady regulacji umożliwiających i ograniczających mobilność spółek | 372     |
| 5.1. Uwagi wprowadzające                                                       | 372     |
| 5.2. Transgraniczne podziały spółek                                            | 373     |
| 5.3. Alternatywne metody osiągnięcia transgranicznej mobilności prawnej        | 375     |
| 5.4. Zakładanie oddziałów przez zagraniczne spółki w Polsce                    | 377     |
| 5.5. Problem dyskwalifikacji dyrektorów                                        | 379     |
| <br><b>Podsumowanie</b>                                                        | <br>381 |
| <br><b>Bibliografia</b>                                                        | <br>387 |
| Wykaz literatury krajowej                                                      | 387     |
| Wykaz literatury obcej                                                         | 395     |
| Wykaz orzecznictwa                                                             | 408     |